

Piosenka i życie (Enfants de Solidarność)

Film Rafaela Lewandowskiego

Produkcja: Kuiv Productions & Studio Filmowe Kalejdoskop

74' - Polska / Francja - 2006

16/9 - Beta cyfrowa

Treść:

Sierpień 2005. Polska obchodzi 25-lecie Solidarności. Klementyna jest w podobnym wieku. W 1980 roku, stała się źródłem inspiracji piosenki « Do córeczki » ; hymn tych, którzy sprzeciwiali się władzy komunistycznej. Tak jak Kasia, Łukasz i Artur - inne dzieci Solidarności - Klementyna zastanawia się co pozostało z walki o demokrację, którą jej rodzice toczyli dla niej...

Scenariusz i reżyseria:

Rafael Lewandowski

Zdjęcia:

Radek Ładczuk

Dźwięk:

Jarek Wójcik

Montaż:

Jacek Tarasiuk

Muzyka:

Andrzej Smolik

Producent:

Mark Edwards

Koproducent:

Janusz Skałkowski

Film współfinansowany przez Polski Instytut Sztuki Filmowej, CNC, Procirep.

We współpracy z Planete, LCP, RTBF, SVT, TSR, TVP SA

Kontakty:

KUIV Productions

55 bis, rue de Lyon

75 012 Paryż

Tél : + 33 144 757 915

Fax : + 33 144 757 919

contact@kuiv.com

www.kuiv.com

Studio Filmowe Kalejdoskop

ul. Chełmska 21

00 724 Warszawa

Tel / fax : + 48 228 511 779

Tel : + 48 228 412 135

studio@kalejdoskop.art.pl

www.kalejdoskop.art.pl

Nota autorska:

W grudniu 1981 roku, kiedy w Polsce został wprowadzony Stań Wojenny, miałem 11 lat. Mój ojciec, polski artysta żyjący we Francji od 1967 roku, od razu zaangażował się w działalność polityczną wokół Solidarności, przeciw ustrojowi komunistycznemu. Z tego powodu, przez 6 lat nie mieliśmy ani prawa pobytu w Polsce, ani kontaktu z naszą rodziną żyjącą w tym kraju.

Te wydarzenia miały ogromne znaczenie w moim życiu. Wzmocniły bowiem polską część mojej podwójnej tożsamości. Po zakończeniu swoich studiów w Paryżu, postanowiłem żyć i pracować w Warszawie. Jestem zafascynowany współczesną historią Polski i poświęcam swoją pracę reżyserską obserwacji nadchodzących zmian w tym kraju. Moim celem jest pokazanie, w jaki sposób ich szybki i bez precedensu postęp jest zatrzymywany, zarówno w mentalności i w krajobrazach, przez pozostałości z przeszłości.

Angażując się w realizację *Dzieci Solidarności*, chciałem skonfrontować się z osobami urodzonymi w czasie powstania pierwszego, wolnego związku zawodowego Europy środkowej. W przeciwieństwie do mnie, młodzi Polacy nie mają zbyt wielu wspomnień Komunistów oraz walki prowadzonej przeciw temu systemowi. Dorastali w kraju który był zupełnie inny od tego jak wyglądał w momencie ich urodzenia. W związku z tym, jaka jest ich wiedza o bliskiej przeszłości Polski? Z czego składa się ich pamięć osobista i zbiorowa? W jaki sposób są pod wpływem - świadomie lub nie - walki o demokrację, którą ich rodzice toczyli dla nich w latach 80?

Według mnie, młodzi Polacy są szczególnie interesujący do obserwowania z powodu paradoksalnej sytuacji, w której się znajdują. Dysponują bowiem wolnością, o której ich rodzice i dziadkowie mogli tylko marzyć, ale równocześnie zderzają się z problemami wynikającymi z transformacji polskiego gospodarstwa od 1989 roku. Masowo uciekają z kraju z nadzieją, iż będą mogli lepiej rozwijać się na zachodzie... Czy kiedyś wrócą?

Zamiast dokonać analityczny portret ich pokolenia, wolałem opowiadać subiektywnie cztery osobiste historie dzieci „zwykłych“ działaczy Solidarności. Po długich dokumentacjach i licznych spotkaniach, wybrałem Klementynę, Kasię, Artura i Łukasza, gdyż uważam, że ich osobowości wiele nam mówią o aktualnym stanie polskiego społeczeństwa. Mimo tego, że bohaterowie mojego filmu pochodzą z różnych środowisk, wszyscy - jak większość ich rówieśników - odczuwają uczucie głębokiej goryczy wobec ich własnego kraju. Szacunek i duma, które bez wątpienia są zawarte w ich wypowiedziach o odwadze swoich rodziców, wydają się wypaczone rozczarowaniem niedokonanej obietnicy. Czy współczesna Polska koresponduje do nadziei i ideałów projektu społecznego, który stwarzali razem robotnicy i intelektualiści zakładając Solidarność na początku lat 80?

Podobnie do moich poprzednich dokumentów, *Dzieci Solidarności* jest filmem o pamięci; wielkiej i małej; indywidualnej i zbiorowej; świadomej i podświadomej... Jest pewnym rodzajem fotografii Polski oraz mieszkańców tego kraju w szczególnym momencie swoich historii; kiedy „zbyt szybko trawiona“ przeszłość hamuje nagle swoimi nieustannymi wspomnieniami szalony wyścig kraju ku swojej przyszłości...

Biografia:

Rafael Lewandowski urodził się w 1969 roku w polsko-francuskiej rodzinie. Jako nastolatek, wyreżyserował filmy amatorskie na Super 8 mm. Potem kształcił się na paryskiej Sorbonie, gdzie zdobył licencjat na wydziale studiów kinematograficznych. W tym samym czasie zaczął pracować jako asystent na planach filmów fabularnych, reklamowych i telewizyjnych. Następnie w 1996 roku obronił dyplom na wydziale reżyserii francuskiej państwowej szkoły filmowej **La Femis**.

Po realizacji kilku krótkometrażowych fabuł (*Dzień końca lata*, *Motor*, *Ranch w Nevadzie...*) postanowił zrobić filmy dokumentalne. Jego pasją jest kino, ale - jak twierdzi - warunkiem robienia dobrych filmów fabularnych jest umiejętność obserwowania i reżyserowania rzeczywistości, a tego najlepiej można nauczyć się realizując dokumenty.

Pierwszym była nakręcona w Polsce w 1996 roku *Cela* : opowiada niezwykłą historię tytułowej bohaterki pielęgnującej od 50 lat romantyczne wspomnienie miłości przeżytej podczas wojny z jeńcem francuskim. W 1998 roku powstał *Cień na duszy*, portret Willyego Holta, słynnego scenografa m. i. Freda Zinnemanna, Louisa Malla, Romana Polańskiego, który przeżył w Oświęcimiu. Trzecim filmem dokumentalnym był zrealizowany w 2000 roku *Przesłuchania*, opowiadający o pracy dziennikarzy podczas procesu Mauricea Papon.

Realizując te trzy filmy, które wspólnie ukazują stosunki człowieka do pamięci indywidualnej i zbiorowej, Rafael Lewandowski sfilmował równocześnie ponad 80 relacji byłych deportowanych, uczestników ruchu oporu oraz dzieci ukrywanych podczas II wojny światowej. Te materiały filmowe zostały zebrane dla *Survivors of the Shoah*, fundacja powołana w 95 r. przez Stevena Spielberga w celu archiwizacji wspomnień osób, które przeżyły holokaust.

Rafael Lewandowski wyreżyserował również kilka dokumentów o kreacji artystycznej. *W cieniu Don Giovanniego* (75') nakręcony w 2003 roku dla Canal + Polska, jest kroniką inscenizacji arcydzieła Mozarta przez Mariusza Trelińskiego w Teatrze Wielkim w Warszawie. *Po drugiej stronie płótna* (26') portretuje młodą malarzkę z Krakowa. Wspominamy również making-of'y dla francuskiego programu o kinie *Absolument cinéma* kanału La Cinquième, oraz w czasie produkcji *Zakochani w Paryżu* (Joel i Ethan Coen na planie).

Rafael Lewandowski prowadzi regularnie zajęcia dydaktyczne z reżyserii w ramach praktyk pedagogicznych na zlecenie Francuskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Szkoły Filmowej La Fémis, wytwórni filmowych AFDAS, Ateliers Varan i APCVL, a także dla Filmoteki Francuskiej i Instytutu Kultury Francuskiej w Tunezji.

Jego filmy były pokazane i nagradzane na wielu festiwalach na świecie (Cinéma du Réel, New documentaries - MOMA, Traces de Vies, Warszawski Festiwal o Temacie Żydowskiej, Entrevues, Amascultura, Festiwal w Bradfordzie, w Namurze, w Kalamacie, w Jerozolimie, w Krakowie, w Bombay, w Amiens, w Beyrucie, itd). Zostały często wyemitowane w telewizji (France 2, Planète, La Cinquième, ARTE, Canal + Polska, TVP, RTBF, RAI, TSR, Histoire...).

Rafael Lewandowski żyje obecnie w Warszawie gdzie pracuje nad projektem filmu fabularnego *W objęciach* (młoda Amerykanka podróżuje po dzisiejszej Polsce aby lepiej zrozumieć swoją przeszłość). Píše również drugi scenariusz pod tytułem *Kret*.

Udział w przeglądach i festiwalach :

- 6 Era Nowe Horyzonty (Konkurs Nowe Filmy Polskie)
- 16 Festiwal Mediów Człowiek w zagrożeniu (Łódź)
- 6 Watch Docs, Prawa Człowieka w Filmie (Warszawa)
- Fipatel 2007 (Biarritz, Francja)
- One World International Film 2007 (Praga; Konkurs główny)
- Rozstaje Europy 2007 (Lublin; Konkurs główny)
- 6 Międzynarodowy Festiwal Godność i Praca (Gdańsk, pokaz specjalny)
- 5 Festiwal objazdowy Watch Docs, Prawa Człowieka w Filmie (Słupsk, Opole, Toruń, Mysłowice)
- 8 One World Slovakia Documentary Film Festival (Bratislava ; Slovakia)
- 17 Traces de Vie (Francja ; Konkurs główny)
- Document 5 (Glasgow ; Szkocja).

Piosenka i życie został pokazany wielokrotnie w ramach pokazów specjalnych w Gdańsku, w Katowicach, w Lublinie, w Warszawie, w Paryżu, w Lille...

Film był dotychczas emitowany przez Planete Polska, NDR 3 (Holandia), RTBF (Belgia), La Chaine Parlementaire (Francja), TSR (Szwajcaria), Planete (Francja), SVT (Szwecja)...

Prasa o filmie:

Konkursowe filmy festiwalu Era Nowe Horyzonty nie unikają polityki i historii. W rywalizacji polskich twórców dokumenty wygrywają z fabułami. (...) Zwłaszcza "Piosenka i życie" Rafaela Lewandowskiego. Potomkowie robotników i rolników, którzy w komunizmie tworzyli "Solidarność", teraz zmagają się z przeszłością rodziców. Dokumentalista subtelnie pokazał ból i zmęczenie wszechobecną przeszłością w ich życiu.

Rafał Świątek (Rzeczpospolita - 26/07/06)

Film Festiwal Era Nowe Horyzonty. W przeglądzie Nowych Filmów Polskich to dokumentaliści ratują honor naszego kina. (...)

Ciekawy okazał się dokument „Piosenka i życie”, zrealizowany przez Rafaela Lewandowskiego. Portretuje on dzieci działaczy Solidarności, które w dorosłe życie wchodziły po 1989 roku. To jego prywatne rozliczenie z historią, próba zrozumienia poprzedniego pokolenia, ale też zawód transformacją i wolnym rynkiem. Film jest interesującym głosem w dyskusji o spadku po przeszłości.

Krzysztof Kwiatkowski (Życie Warszawy - 29/07/06)

Rafael Lewandowski podjął próbę sportretowania pokolenia dzieci Solidarności (...) to dokument świetnie pomyślany, odważny, szczerzy, świeży.

Artur Majer (Fluid N° 66 - 09/06)

Świetnie sfilmowane zwierzenia i rozmowy zawarte w filmie są bardzo przejmujące; gorycz która z nich emanuje nie ma bowiem nic wspólnego z jakąkolwiek nostalgią do komunizmu. Opowiadając poszczególne losy, "Piosenka i życie" pozwala nam lepiej zrozumieć współczesną Historię Polski, ale również aktualną sytuację zaniepokojonego pokolenia młodych Polaków.

Samuel Gontier (Telera N° 2970, 13/12/06)

"Piosenka i życie" jest pasjonującym świadectwem poświęconym dzieciom byłych opozycjonistów, oraz politycznym spadku który młodzi Polacy dostali od swoich rodziców. Mimo trudności i rozczarowania, większość z nich chce głęboko wierzyć w to, że wspólna energia z wczorajszych walk jeszcze nie zniknęła...

Hortense Villatte (Nouvel Observateur - Supplément TV - 16/12/06)

Zdecydowanie warto zobaczyć ten ważny, pełen wzruszających metafor, ale także prawdy o naszych czasach film.

Patrycja Mic (Laboratorium reportażu, 22/12/06)

Trzydziestokilkuletni Rafael Lewandowski, który w czasie obchodów 25-lecia podpisania Porozumień Sierpniowych zrealizował niestereotypową formę refleksji nad plonem rozpoczętej wtedy walki o demokrację, filmem "Piosenka i życie" postawił do kąta wszystkich mistrzów kamery znad Wisły.

Henryk Tronowicz (Dziennik Bałtycki, 29/04/07)